บทที่ 2

แนวความคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับทัศนคติ

คำว่า "ทัศนคติ" นี้ได้มีนักจิตวิทยาให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กันตามความเชื่อของตน ซึ่งยังไม่เป็นที่ตกลงกันว่าที่ถูกต้องจริง ๆ นั้นคือความหมายใดกันแน่จึงขอหยิบยกความหมายของคำว่า "ทัศนคติ" ตามความคิดของนักจิตวิทยาต่าง ๆ มาดังนี้

Kretch และ Crutchfield กล่าวว่า "ทัศนคติเป็นผลรวมของกระบวนการที่ทำให้เกิดการจูงใจ อารมณ์ การยอมรับและความรู้ความคิดอันเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ของบุคคล"[1]

Thurstone ให้คำจำกัดความว่า "ทัศนคติคือความรู้สึกในทางบวกหรือทางลบในระดับมากหรือน้อยที่คนเรามีต่อสิ่งหนึ่งซึ่งอาจได้แก่ สิ่งของ บุคคล บทความ ความคิด ฯ ซึ่งผู้รู้สึกสามารถบอกความแตกต่างว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย" [2]

Frederic J. McDonald ให้ความหมายว่า "ทัศนคติหมายถึงสภาวะความพร้อมที่จะเป็นแรงผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมาในทางใดทางหนึ่ง" [3]

---

[1] Charles A. Kiesler, Barry E. Collins and Norman Miller, Attitude Change : A Critical Analysis of Theoretical Approaches (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1969), p. 1

[2] Ibid., p. 2

[3] Frederic J. McDonald, Education Psychology (San Francisco : Wadsworth Publishing Co., Inc., 1959), p. 564

William W. Lambert and Wallace E. Lambert ให้ความหมายว่า "ทัศนคติหมายถึงความคิด ความรู้สึกและแนวโน้มที่จะแสดงออกของบุคคลต่อบุคคล กลุ่มสังคมและเหตุการณ์ต่าง ๆ " [1]

Howard H. Kendler กล่าวว่า "ทัศนคติหมายถึงสภาวะความพร้อมของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางสนับสนุนหรือต่อต้านต่อบุคคล สถาบัน สถานการณ์หรือความคิด" [2]

G. Murphy, L. Murphy และ T. Newcome ให้คำจำกัดความว่า "ทัศนคติหมายถึงวิถีทางหรือความพร้อมในการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง" [3]

จากคำจำกัดความเหล่านี้ กล่าวโดยสรุปได้ว่า ทัศนคติหมายถึงความคิดเห็นที่มีอารมณ์หรือความรู้สึกมาประกอบเป็นแนวโน้มอันเป็นความพร้อมที่จะทำให้มีการแสดงออกในทางสนับสนุนหรือต่อต้านสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง

<u>องค์ประกอบของทัศนคติ</u>

แม้ว่าในด้านคำจำกัดความของคำว่า "ทัศนคติ" นักจิตวิทยาจะให้ความหมายไว้แตกต่างกันไป แต่เมื่อพูดถึงองค์ประกอบของทัศนคติแล้ว นักจิตวิทยาต่างเห็นพ้องกันว่า ทัศนคติประกอบขึ้น

---

[1] William W. Lambert and Wallace E. Lambert, <u>Social Psychology</u> (New Jersey : Prentice-Hall, Inc., 1965), p. 50

[2] Howard H. Kendler, <u>Basic Psychology</u> (New York : Appleton-Century-Grofts Company, 1963), p. 572

[3] G. Murphy, L.B. Murphy and T.M. Newcome, <u>Experimental Social Psychology</u> (New York : Harper, 1973), p. 887

ด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วนที่สัมพันธ์กันอยู่คือ [1,2,3]

1. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Affective component) หมายถึงความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ รัก เกลียด หรือกลัว ฯ ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ของบุคคล

2. องค์ประกอบด้านความคิด (Cognitive component) หมายถึงความคิดหรือเหตุผลที่มีต่อสิ่งใด ๆ ก็ตามซึ่งมักจะสืบเนื่องมาจากความเชื่อของบุคคล

3. องค์ประกอบด้านการปฏิบัติ (Behavioral component) คือความโน้มเอียงล่วงหน้าที่จะปฏิบัติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นแนวทางปฏิบัติพื่อแสดงออกโดยไม่ต้องฝืนต่อความคิดและความรู้สึกของตนเอง

การเกิดของทัศนคติ (Attitude Formation)

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากการเรียนรู้ (Learning) [4] จากแหล่งทัศนคติ (Sources of Attitudes) ต่าง ๆ ที่มีอยู่มากมาย อย่างไรก็ตามแหล่งที่ทำให้คนเกิดทัศนคติที่สำคัญคือ [5]

---

[1] Bibson, Irancevich & Donnelly Organization, Behavior Structure Process, Revised Ed. (Taxas : Business Publications Inc., 1976), p. 97

[2] Harry C. Triandis, Attitude and Attitude change (New York : John Wiley & Sons, Inc., 1971), p. 2

[3] พจน์ เพชระบูรณิน, "ทัศนคติที่ดีในการทำงาน", การบริหารรัฐกิจ หลักการและวิธีปฏิบัติ, เอกสารประกอบโครงการฝึกอบรมความรู้ทางบริหารรัฐกิจ (กรุงเทพ ฯ : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523), หน้า 47

[4] ไพบูลย์ อินทรวิชา, หลักและวิธีการวัดเจตคติ, อนุสารเพื่อการวิจัยฉบับที่ 3 กรุงเทพมหานคร : กองการวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2517), หน้า 17

[5] ประภาเพ็ญ สุวรรณ ทัศนคติ : การวัดการเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, หน้า 64-65

007651

1. ประสบการณ์เฉพาะอย่าง (Specific Experiences) เมื่อบุคคลมีประสบการณ์เฉพาะอย่างต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางที่ดีหรือไม่ดีจะทำให้เขาเกิดทัศนคติต่อสิ่งนั้นไปตามทิศทางที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน เช่น นาย ก. เคยพบปะพูดคุยกับ นาย ข. ด้วยไมตรีที่ดี ก็จะทำให้ นาย ก. รู้สึกชอบหรือมีทัศนคติที่ดีต่อ นาย ข. เป็นต้น

2. การติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Communication from others) การได้ติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นจะทำให้เกิดทัศนคติจากการรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากผู้อื่นได้ เช่น เด็กที่เคยได้รับการสั่งสอนจากผู้ใหญ่ว่าทำอย่างนี้ดี อย่างนั้นไม่ดี ก็จะทำให้เด็กมีทัศนคติต่อการกระทำต่าง ๆ ตามที่ได้รับทราบมา

3. สิ่งที่เป็นแบบอย่าง (Models) การเลียนแบบผู้อื่นทำให้เกิดทัศนคติขึ้นได้ เช่น เด็กมีความเคารพเชื่อฟังพ่อแม่ เมื่อเห็นว่าพ่อแม่แสดงท่าไม่ชอบสิ่งใด เด็กก็จะเลียนแบบคือไม่ชอบสิ่งนั้นไปด้วย

4. ความเกี่ยวข้องกับสถาบัน (Institutional Factors) ทัศนคติของบุคคลหลายอย่างเกิดขึ้นเนื่องจากความเกี่ยวข้องกับสถาบัน เช่น โรงเรียน, วัด หน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งสถาบันเหล่านี้จะเป็นแหล่งที่มาและสนับสนุนให้คนเกิดทัศนคติบางอย่างขึ้นได้

เมื่อพิจารณาจากแหล่งที่มาของทัศนคติดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบสำคัญที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงทำให้มนุษย์เกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ก็คือการติดต่อสื่อสาร ทั้งนี้เพราะไม่ว่าทัศนคติจะเกิดจากประสบการณ์เฉพาะอย่าง การสื่อข่าวสารกับบุคคล สิ่งที่เป็นแบบอย่าง หรือความเกี่ยวข้องกับสถาบันก็มักจะมีการสื่อสารแทรกอยู่ จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างมากที่มีผลให้คนเกิดทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ ขึ้นได้

การวัดทัศนคติ

นักจิตวิทยาที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทัศนคติต่างกล่าวว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่สามารถวัดได้ ทั้งนี้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่นักจิตวิทยาหลายคนคิดค้นขึ้น ซึ่งนักจิตวิทยาในรุ่นต่อ ๆ มาเห็นว่าแต่ละวิธีก็มีจุดเด่นและจุดบกพร่อง ดังนั้นในการจะเลือกใช้วิธีใดจึงต้องพิจารณาให้เหมาะกับการวัดในแต่ละลักษณะ วิธีการวัดทัศนคติที่มีการกล่าวถึงอย่างแพร่หลายมีหลายวิธี อาทิ

1. วิธี Equal-Appearing Intervals วิธีนี้สร้างขึ้นโดย Thurstone ใช้วัดความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดว่าเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ การวัดทำได้โดยสร้างข้อความหรือประโยคที่เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะวัดขึ้นมาให้มากที่สุด และตั้งกลุ่มคณะกรรมการขึ้นมาตัดสินเลือกข้อความโดยใช้คณะกรรมการ 300 คนต่อการเลือกข้อความจาก จาก 130 ข้อความ ไว้ประมาณ 20 ถึง 22 ข้อความ เพื่อบรรจุใน Scale แล้วนำไปให้ประชากรที่ต้องการศึกษาเลือกตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ซึ่งก็จะทำให้ได้ค่าคะแนนทัศนคติไปแปลความหมาย [1,2]

2. วิธี Summated Rating หรือ Likert Method การวัดทัศนคติแบบนี้สร้างขึ้นโดย Renis Likert วิธีวัดก็คือสร้างข้อความ (Attitude statements) ขึ้นมาหลาย ๆ ข้อความให้ครอบคลุมหัวข้อที่จะศึกษา การตอบแบบสอบถามมีข้อให้เลือก 5 ข้อ คือ 1) เห็นด้วยอย่างมาก 2) เห็นด้วย 3) ไม่แน่ใจ 4) ไม่เห็นด้วย 5) ไม่เห็นด้วยอย่างมาก แล้วให้คะแนนจาก 5 – 1 สำหรับข้อความที่เป็น Positive หรือให้คะแนนจาก 1 – 5 สำหรับข้อความที่เป็น Negative ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มที่จะศึกษาเป็นการทดสอบหรือปรับปรุงและคัดเลือกข้อความ การศึกษาเลือกข้อความทำโดยเลือกกลุ่มผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงสุดและต่ำสุดมากลุ่มละ 25% แล้วนำคะแนนทั้งสองกลุ่มนี้มาคำนวณหาค่า t ซึ่งเป็นค่าความแตกต่างของข้อความหนึ่ง ๆ ในระหว่างกลุ่มคะแนนสูงและกลุ่มคะแนนต่ำ Likert ตั้งค่าไว้ว่าถ้าค่า t เท่ากับหรือมากกว่า 1.75 แสดงว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนของข้อความนั้นในกลุ่มคะแนนสูงกับกลุ่มคะแนนต่ำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แล้วจึงเลือกข้อความที่มี t สูงไว้ประมาณ 20–25 ข้อความเพื่อบรรจุไว้ใน Scale สำหรับวัดกลุ่มบุคคลที่ศึกษา ส่วนการแปลความหมายจะคิดคะแนนเฉลี่ยโดยดูว่าคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ทางใดของ Scale [3]

---

[1] Triandis, Attitude and Attitude change, p. 39

[2] Peter Herriot, Values, Attitudes & Behaviour change (Great Britain : The Chancer Press Ltd., 1976), p. 32

[3] ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ทัศนคติ : การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรมอนามัย, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2521), หน้า 22

3. วิธี Scalogram Analysis เป็นวิธีการประเมินผลกลุ่มของข้อความว่าเป็นไปตามลักษณะ Guttman Scale หรือไม่ วิธีนี้ถือว่าสเกลวัดทัศนคติควรมีข้อความเพียง 4 – 6 ข้อความ หรืออย่างมากที่สุด 10 – 12 ข้อความเท่านั้น แล้วให้ผู้ตอบ ตอบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย การให้คะแนนจะให้คะแนน 1 สำหรับข้อความที่เห็นด้วย ให้คะแนน 0 สำหรับข้อความที่ไม่เห็นด้วย เมื่อสร้างข้อความเสร็จใช้ทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 100 คน ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นต่อข้อความต่าง ๆ โดยเลือกตอบว่าเห็นด้วย หรือไม่เห็นด้วย แล้วนำมารวมคะแนนของแต่ละคน จากนั้นก็เรียงลำดับคะแนนรวมของแต่ละคนจากมากไปหาน้อย แล้วจึงวิเคราะห์สเกลตามวิธีการของ Guttman โดยสร้างตารางขึ้นมา ประกอบด้วยตารางของแต่ละคนในแต่ละข้อ โดยเริ่มจากคนที่ได้คะแนนสูงสุดไปหาต่ำสุด แล้ววิเคราะห์ว่าแต่ละข้อความเข้าหลักเกณฑ์หรือไม่ คือ จากอันดับของคะแนนรวมของบุคคลหนึ่ง เราสามารถจะบอกถึงความคิดหรือความรู้สึกของบุคคลนั้นที่มีต่อข้อความแต่ละข้อความได้ง่าย แล้วจึงคัดเลือกข้อความที่มีคนเห็นด้วยมากที่สุดและรองลงมาตามลำดับเท่าที่ต้องการไว้ วิธีนี้ต้องใช้เวลามาก ดังนั้นจึงมีผู้คิดการวิเคราะห์ให้สะดวกยิ่งขึ้น เช่น วิธี Punch-card-Procedures [1]

4. วิธี Semantic Differential เป็นการศึกษาว่ากลุ่มประชากรที่เราศึกษาตีความหมายหรือมีความคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร สเกลแบบนี้จะประกอบด้วยข้อให้เลือก 7 ข้อ ซึ่งให้กลุ่มบุคคลประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งอาจจะเป็นสถานที่ บุคคล เหตุการณ์ การประเมินค่านั้นใช้คำคุณศัพท์ซึ่งตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ เช่น ดี–เลว, ชม–หวาน, ใหญ่–เล็ก, ช้า–เร็ว ฯลฯ แล้วแบ่งการวัดออกเป็น 7 ช่วง ระหว่างคำคุณศัพท์แต่ละคู่นั้นเพื่อให้ผู้ตอบเลือกตอบระดับที่เป็นความคิดเห็นของตนซึ่งจากคำตอบสามารถใช้วัดทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ [2]

---

[1] Triandis, Attitude and Attitude change, p. 42

[2] Ibid., p. 47

5. วิธี Projective Techniques คือวิธีการวัดทัศนคติโดยทางอ้อมซึ่งทำได้หลายอย่าง เช่น การให้ผู้ที่เราศึกษาต่อประโยคให้สมบูรณ์, ให้เติมคำพูด, อธิบายภาพ หรือการดูภาพการให้เล่าเรื่องจากภาพที่เป็นชุดที่ให้ดู, การเล่านิทาน หรือแต่งเรื่องขึ้นให้ฟัง แล้วให้ตอบคำถามหรืออธิบายเหตุผลบางอย่าง ตลอดจนการใช้วิธีทดลอง เป็นต้น แล้วนำคำตอบที่ได้มาวิเคราะห์ทำให้ทราบทัศนคติ ความรู้สึก ความคิดเห็นของบุคคลต่อสิ่งต่าง ๆ ได้ [1]

ในการวัดทัศนคติของประชาชน 3 กลุ่มที่มีต่อโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์นี้ ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการวัดทัศนคติของ Renis Likert ที่เรียกว่า Likert Scale มาใช้เนื่องจากได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องทัศนคติให้ความเห็นไว้ว่า วิธีนี้มีข้อดีคือมีคำตอบให้เลือกถึง 5 ระดับ ทำให้สามารถวัดทัศนคติของผู้ที่ทำการศึกษาได้ละเอียด ผู้ตอบอาจจะตอบแต่ละข้อไม่เหมือนกัน แต่ผลที่ได้เป็นการพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของคะแนนรวมซึ่งเป็นการสรุปความจากข้อเลือกหลายระดับ นอกจากนี้ยังมีจำนวนข้อมากทำให้ครอบคลุมเนื้อหาได้กว้างขวาง [2,3] ผู้วิจัยจึงเลือกสเกลการวัดแบบนี้มาใช้

---

[1] Muzafer Sherif and Caralyn W. Sherit, Social Psychology (New York : Harper & Row Publishers, 1969), p. 347

[2] Claire, Selltiz, and others, "Attitude Scaling," Attitudes (New York : Pinquin Book Company, 1966), p. 315

[3] Peter Herriot, Values, Attitudes & Behaviour Change, p. 33

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนที่มีต่อโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ทำไว้ แต่สำหรับในต่างประเทศมีการวิจัยเรื่องนี้อย่างกว้างขวาง นักวิจัยที่ศึกษาเรื่องนี้มากได้แก่ Louis Harris แห่งสหรัฐอเมริกาซึ่งได้ศึกษาทัศนคติของชาวอเมริกันที่มีต่อการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในสหรัฐ ฯ ให้แก่บริษัท Ebasco Services Incorporated ในระหว่างเดือนมีนาคม–เมษายน 2518 โดยสำรวจประชาชนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ 4 กลุ่มคือ ข้าราชการ นักธุรกิจ นักการเมืองและนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จากการสุ่มตัวอย่างมาจำนวนทั้งสิ้น 1,537 ราย และได้สรุปผลการศึกษาว่าประชาชนสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 63% คัดค้าน 19% และไม่แน่ใจ 18% ประชาชนชายสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มากกว่าประชาชนหญิงคือ ประชาชนชายสนับสนุน 66% คัดค้าน 21% ขณะที่ประชาชนหญิงสนับสนุน 43% และคัดค้าน 27% สำหรับเหตุผลของผู้คัดค้านส่วนใหญ่เกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยและรังสี [1] ในปี พ.ศ. 2519 Louis Harris ได้ทำการศึกษาทัศนคติของชาวอเมริกันอีก และสรุปผลการสำรวจครั้งนี้ว่าประชาชนสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 61% คัดค้าน 22% และไม่แน่ใจ 17% [2] และครั้งหลังสุดที่ Louis Harris ทำการสำรวจทัศนคติของชาวอเมริกันที่มีต่อการสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์คือ ระหว่างวันที่ 30 มกราคม ถึง 1 กุมภาพันธ์ 2524 เป็นการสำรวจหลังจากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ณ โรงไฟฟ้าทรีไมล์ ไอร์แลนด์ ในรัฐเพนซิลวาเนีย ซึ่งผลการสำรวจพบว่าประชาชนสนับสนุนให้สร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 52% และคัดค้าน 39% [3]

---

[1] The American Nuclear Society, Nuclear News (Illinois : Interstate Printers and Publishers, Inc., January, 1974), p. 28–29

[2] Ibid., p. 30

[3] Robert Livington, Nuclear INFO (Washington : Atomic Industrial Forum, Inc., March, 1981), p. 3

นิตยสาร National Geographic ในสหรัฐอเมริกาได้ทำการสำรวจทัศนคติของสมาชิกผู้รับนิตยสารระหว่างฤดูใบไม้ร่วงปี พ.ศ. 2523 โดยส่งแบบสอบถามไปยังสมาชิกจำนวน 1,200 คน ทั่วสหรัฐ ฯ ที่สุ่มตัวอย่างไว้ มีผู้ส่งแบบสอบถามกลับมา 56% ซึ่งสรุปผลได้ว่าผู้อ่านส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการใช้พลังงานนิวเคลียร์เป็นผลดีและควรใช้ต่อไปโดย 27% มีความเห็นว่าการใช้พลังงานนิวเคลียร์เป็นวิถีทางในการประหยัดพลังงานที่ดี ในขณะที่ 22% ไม่เห็นด้วย 52% ตอบคำถามว่าพลังงานนิวเคลียร์เป็นทางเลือกที่เขาต้องการ ในขณะที่อีก 37% ไม่เห็นด้วย [1]

บริษัท Marsh & Mc. Lennan Companies Inc. ได้ทำการสำรวจทัศนคติของประชาชนในสหรัฐอเมริกาจำนวน 1,488 คน และกลุ่มอาชีพอื่น ๆ ได้แก่สมาชิกรัฐสภาสหรัฐ ฯ จำนวน 42 คน ข้าราชการระดับสูง 402 คน สถาบันการลงทุน 49 คน และธนาคารต่าง ๆ 55 คน โดยใช้โทรศัพท์สัมภาษณ์ และสรุปผลว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า พลังงานนิวเคลียร์มีความสำคัญมากและยังเลิกใช้ไม่ได้ในระยะเวลานี้ 62% เห็นว่าปัญหาเรื่องการเก็บกากเชื้อเพลิงเป็นเรื่องที่สามารถแก้ไขได้ [2]

NARUC หรือ National Association of Regulatory Utility Commissioners ได้ทำการสำรวจทัศนคติของผู้บริหารกิจการไฟฟ้าต่าง ๆ ทั่วสหรัฐอเมริกาเพื่อที่จะทราบทัศนคติต่อการใช้พลังงานนิวเคลียร์หลังจากมีอุบัติเหตุเกิดขึ้น ณ โรงไฟฟ้าทรีไมล์ ไอร์แลนด์ ในรัฐเพนซิลวาเนียเมื่อเดือนมีนาคม 2522 และสรุปผลว่าผู้บริหารกิจการไฟฟ้าส่วนใหญ่เชื่อว่าการใช้พลังงานนิวเคลียร์จะเป็นต้นพลังงานหลักสำหรับสหรัฐอเมริกาในปลายศตวรรษนี้ และเชื่อว่าพลังงานนิวเคลียร์จะมีบทบาทสำคัญไปจนกว่าจะสามารถหาพลังงานทดแทนชนิดอื่นมาใช้อย่างคุ้มค่าได้ มีผู้บริหารกิจการไฟฟ้าใน South Dakota และ West Verginia เท่านั้น ที่มีความเห็นว่าไม่คิดว่าพลังงานนิวเคลียร์จะมีความสำคัญมาก [3]

---

[1] Robert A. Lincicome, Electric Light & Power (Barrington : Electric Utility Management and Technology, October, 1980), p. 1-3

[2] The American Nuclear Society, Nuclear News, January, 1974 p. 25

[3] Lincicome, Electric Light & Power, p. 1-3

รัฐบาลสวีเดนได้จัดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้พลังงานนิวเคลียร์ในสวีเดนเมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2523 โดยให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นสนับสนุนทางเลือกทางหนึ่งทางใดใน 3 ทาง ทางเลือกที่ 1 มีสาระสำคัญสนับสนุนให้ใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในสวีเดนโดยไม่จำกัดว่าใครจะเป็นผู้ดำเนินการ ทางเลือกที่ 2 คือให้มีการใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์แต่ให้รัฐดำเนินการเองทั้งหมดและทางเลือกที่ 3 คือไม่ต้องการให้ใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์และที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็ให้เลิกใช้ภายใน 10 ปี ผลการแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ปรากฏว่าประชาชนที่สนับสนุนทางเลือกที่ 1 มี 18.7% สนับสนุนทางเลือกที่ 2 มี 39.3% และที่สนับสนุนทางเลือกที่ 3 มี 38.6% [1] สืบเนื่องจากการแสดงความคิดเห็นของประชาชนครั้งนี้ โรงเรียนระดับมัธยมปลายในสวีเดน 456 แห่ง ก็ได้สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนโดยให้นักเรียนเลือกทางหนึ่งทางใดใน 3 ทางเช่นกัน ผลปรากฏว่านักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการใช้โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ โดยนักเรียนที่สนับสนุนทางเลือกที่ 3 มี 46% สนับสนุนทางเลือกที่ 2 มี 45% และสนับสนุนทางเลือกที่ 1 มี 17.9% และผู้ไม่แสดงความเห็นมี 8.8% [2]

สำนักงานวิจัยของรัฐบาลญี่ปุ่นได้ทำการศึกษาทัศนคติของประชาชนชาวญี่ปุ่นจำนวน 1 หมื่นคนที่มีต่อการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เมื่อปี พ.ศ. 2521 และพบว่าประชาชนสนับสนุนการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 51% คัดค้าน 39% และสำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนการผลิตไฟฟ้าในอนาคตประชาชน 38% เห็นว่าพลังงานนิวเคลียร์เป็นความหวังที่ดีที่สุด 26% เห็นว่าควรใช้พลังงานแสงอาทิตย์ 5% เห็นว่าควรใช้น้ำมันและถ่านหิน และ 2% เห็นว่าควรใช้พลังงานความร้อนใต้ดิน [3]

---

[1] The American Nuclear Society, Nuclear News (Illinois : Interstate Printers and Publishers, Inc., April, 1980), p. 25

[2] The American Nuclear Society, Nuclear News (Illinois : Interstate Printers and Publishers, Inc., July, 1980), p. 56

[3] Richard Know, Nuclear Engineering International (England : IPC Electrical Electronic Press Ltd., December, 1978), p. 4

Roper [1] ได้สำรวจทัศนคติของชาวอเมริกันเมื่อปี 1974 และ 1975 ในการสำรวจเมื่อปี ค.ศ. 1975 พบว่าประชาชนที่เห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยเพิ่มขึ้นจากการสำรวจเมื่อปี 1974 จาก 37% เป็น 42% และสำหรับคนที่แสดงความเห็นไม่แน่ใจว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยหรือไม่ในการสำรวจเมื่อปี 1974 นั้น ได้แสดงความเห็นเชื่อว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยในการสำรวจเมื่อปี 1975 ด้วยอัตราส่วน 5 : 2 การสำรวจครั้งนี้ยังพบว่าประชาชนชายเห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยมากกว่าประชาชนหญิง โดยประชาชนชาย 55% เห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยในขณะที่ประชาชนหญิงเพียง 29% เห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัย ผลการวิเคราะห์อายุพบว่ากลุ่มประชาชนที่มีอายุระหว่าง 45 ถึง 49 มีความเห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยมากที่สุด รองลงมาคือผู้มีอายุระหว่าง 30 ถึง 34 สำหรับคนที่มีอายุเกิน 60 ไปแล้วส่วนใหญ่เชื่อว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ยังพบว่า 44% ของประชาชนผิวขาวมีทัศนคติว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัย ในขณะที่ประชาชนผิวดำเห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยเพียง 21% และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีการศึกษาสูงเห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีความปลอดภัยมากกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำ กล่าวคือ ผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษา 53% เห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยขณะที่ 34% เห็นว่าไม่ปลอดภัย ส่วนผู้จบการศึกษาระดับมัธยมมีเพียง 31% ที่เห็นว่าโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ปลอดภัยในขณะที่อีก 49% เห็นว่าไม่ปลอดภัย

---

[1] J.R. Lenartson, Nuclear Energy Digest (Pittsburg : Marketing Communication Department, Water Reactor Divisions, Westinghouse Nuclear Centre, 1975), p. 10

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย